

jo kun en Redaktionsændring. Ændringsforslaget under Nr. 4 har jeg ikke Noget imod. Jeg skal gjerne indrømme, at der kan være Tilfælde, hvor det har paaført et Lyende meget store Ulemper, at der er meddelt det urigtige Oplysninger om et Lyendesforholds Bestaffenhed ogsaa indenfor Landet, men i det Hele mener jeg rigtignok, at den Slags Tilfælde ville være sjældnere. Jeg synes, at Hovedsagen her er, om der gives Lyendet urigtige Forestillinger om Lyende- eller Ljueeste-forhold i Udlandet; thi det er navnlig med Hensyn til saadanne, at der kan paaføres et Lyende de største Ulemper, ja det kan maasse endogfaa medføre Lyendets Ulykke. Derimod tror jeg, at urigtige Meddelelser om Lyendesforhold i Indlandet ere ikke nær saa farlige. Ganske vist er vort Land, om det end er lille, stort nok til, at det kan medføre ikke ringe Ulempe for et Lyende, at blive lokket hen paa et fremmed Sted under falske Foregivender; men der er den Forskjel, at indenfor Landets Grændser har Lyendet altid Landets egne Myndigheder at henvende sig til med sine Klager og Bøværinger eller at faae Oplysninger hos, hvortil ogsaa kommer den anden, meget vigtige Ting, at indenfor Landets Grændser tales Landets Sprog, saa der kan Lyendet gjøre sig forstaaeligt og klare sig, hvorimod det er en ganske anden Ulykke for Lyendet at komme hen til et Sted i Udlandet, hvor man for det Første ikke veed, om Autoriteterne ville tage sig af det, og hvor man dernæst taler et fremmed Sprog, som Lyendet kan have ondt ved at gjøre sig forstaaeligt i. Det forekommer mig derfor at være mindre nødvendigt at fremhæve det som noget særligt Skærpende, at der gives urigtige Meddelelser om Forhold i Indlandet; men iøvrigt har det ikke synderlig at betyde. Det kan kun blive veiledende for Dommeren ved Straffeudmaalingen med Hensyn til, hvad han vil kalde skærpende Omstændigheder eller ikke, og derfor forekommer det mig, at der ikke er noget Særligt at indvende mod Ændringsforslaget. Ændringsforslaget under Nr. 5 anser jeg kun for at være en Redaktionsændring. Heller ikke anser jeg Ændringsforslagene under Nr. 6 og 7 for at have nogen Betænkelighed, og hvad Ændringsforslaget under Nr. 8 angaar, kan jeg heller ikke finde Noget at erindre derimod.

Ordføreren (Kiær): Efter de Bemærkninger, der ere fremkomne fra den høitærede Justitsminister, skal jeg tilbageholde en Del af, hvad jeg ellers kunde være foranlediget til at ytre overfor flere Bemærkninger, der ere fremkomne fra ærede Medlemmer her i Salen; men ganske kan jeg dog ikke holde mig tilbage, idet det forekommer mig, at der er fremkommet Misforstaaelser, som endnu yderligere bør oplæres. Den ene Misforstaaelse angaar nærmest en Yttring af mig personlig, idet jeg før skulde have bemærket, at der ikke var

foregaaet nogen principiel Forandring — eller som det ærede Medlem ligeoverfor kaldte det — Systemforandring — ved Ændringsforslaget Nr. 1. Det, jeg sagde, var, at der ikke ved § 1 vilde foregaa nogen principiel Forandring i de gjældende Bestemmelser om Fæstemandsnæringen, forsaavidt det Punkt angaar, om denne Næring er fri eller ikke; jeg har ikke talt om, hvorvidt der ved Ændringsforslaget Nr. 1 vilde foregaa nogen Principforandring i Forhold til det foreliggende Lovforslag. Det var min Mening, og jeg tror ogsaa at kunne forsøre den Yttring, Sagen er jo den, at, da man gav § 2 i Loven af 10de Mai 1854, gif man utvivlsomt ud fra, at Fæstemandsvesenet hørte væsentlig hjemme her i Hovedstaden. Det var der, det blev drevet, og hvor der derfor ogsaa var væsentlig Anledning til at kontrollere det. Men der kunde ogsaa være Kjøbstæder, navnlig de større, hvor Forholdet tilnærmelsesvis kunde være et lignende som i Kjøbenhavn, og derfor gav man den Bestemmelse, at i Kjøbstæderne kunde man faae Tilladelse til at drive Fæstemandsnæring. Nu er man videre end den Gang; det paavises, at der foregaaer en Del Misligheder i Fæstemandsnæringen, og vi ere videre med Hensyn til Forbindelsesmidlerne i Landet; medens der i 1854 var saa Stæder paa Landet, hvor der kunde være Tale om, at Nogen kunde finde paa at oprette Fæstkontorer, kan der nu nævnes adskillige Punkter, baade Jernbane-knudepunkter og andre, hvor det meget godt kan lønne sig at oprette saadanne Kontorer. Forholdene ere altsaa nu forskjellige fra den Gang; hvad der groede ud af Liden 1854, fandt sit Udtryk i den den Gang givne Lov, og hvad der groer ud af Liden 1876, er det, som foreslaas i Lovudkastet; der foregaaer saaledes ingen Principforandring. Jeg skal endnu i denne Sammenhæng knytte nogle enkelte Bemærkninger til, hvad der er fremkommet fra det ærede Medlem her i Nærheden (Moutier-Peterfen), idet han navnlig betone, at Fæstemandsinstitutionen ikke havde Noget at gjøre i Landdistrikterne og at navnlig Amtsraadene heller ikke havde Noget at stille med den. Jeg maa i denne Anledning fremhæve, at der jo heller ikke efter Lovforslaget — men i alt Fald ikke efter Ændringsforslaget — er Tale om at „indføre“ Fæstemandsinstitutionen paa Landet. Stillingen bliver jo den: for det Første maa efter Lovforslaget, saaledes som det er bestrevet i § 1, første Stykke, Ingen uden Tilladelse drive Fæstemandsforretning i Kjøbenhavn eller Kjøbstæderne eller visse Vælder udenom Kjøbstæderne; saaledes staar det foreløbig efter Lovforslaget, men derefter kan Kontrollen udstrækkes videre, alt efter som Amtsraadet beslutter; det kan indstille til Justitsministeren, at det ogsaa i andre Landdistrikter skal være forbudt at drive Fæstemandsforretninger uden Tilladelse, men Indstillingen gaar